

Colaborări folositoare

de Dr. N. Căliman

Adevăratul Român, nu cel adus aici de vânturi, nu se schimbă prea ușor. El ține la tradițiile și obiceiurile rămase din moși-strămoși. De multe ori ține supărător de mult la ele. Chiar și atunci când ar fi poate nevoie să schimbe câte ceva. Ține la trecutul neamului. Nu-i plac salturile în necunoscut. Pe saltimbanci îi privește, îi plac chiar, râde de ei, dar nu încearcă să-i urmeze. Vrea să clădească prezentul pe trecut. Învățăturile lui sunt folosite de el ca lumini îndrumătoare.

În Brașov, la 2 Mai, a fost o adunare a Românilor din Țara Bârsei, cum numai Românii din aceste părți știu face. Demnitate și intransigență în atitudine și vorbe. Participare sinceră și nesilită. Un public care cuprindea tot ceea ce are Brașovul mai bun ca suflet românesc. Aceeași însuflețire și înțelegere pentru problemele românești, la orășan ca și la țăran. Un gând, o simțire. Aceasta a fost adunarea dela Brașov.

Lumea la această adunare n'a venit de dragul unor oameni. A venit de dragul unor gânduri și idei care cheamă la adunare. Stătea cheazăie un trecut de muncă și oboseală, de jertfă și de cel mai curat idealism al „Astrei”, care spunea tuturor că în adunare se va spune, ceea ce trebuie să se spună în clipa de față și ceea ce stătea în sufletul și pe buzele tuturor. Colaborarea trecutului cu prezentul a contribuit în cea mai mare măsură la reușita acestei adunări naționale din Brașov.

Se începe în țara întreagă o acțiune culturală-națională.

În Brașov acțiunea a fost încredințată „Astrei”.

Spre marea lor cinste, oamenii administrației au înțeles că acțiunea națională și culturală va putea aduce roadele dorite numai dacă ea este porinită și dusă de cea mai încercată Asociație culturală care în Ardeal este „Astra”.

Au înțeles, că „Astra” trebuie ajutată din plin și cu tot sufletul de administrație. Aceasta nu mai este iertat să stea dușmănoasă, sau, în cazul cel mai bun, nepăsătoare față de acțiunile culturale, cum prea adeseori se întâmpla în trecut.

Așa se va ajunge, suntem siguri, din colaborarea „Astrei” cu administrația, la rezultatele cele mai frumoase și cele așteptate. Și tot așa de siguri suntem că, acolo unde va lipsi această înțelegere și colaborare și administrația va voi să facă mai mult decât trebuie să facă, toată acțiunea va rămânea în adunările începutului.

Lângă „Piatra Libertății”

3/15 MAI

de
Ion Bozdog

Ctitoria martirului vlădic *Inochentie Micu* re trăiește astăzi momente mari și duioase din trecutul său atât de bogat în fapte românești.

Din modestul și uitatul său mormânt din Roma, unde veghează asupra destinului și pașilor neamului de aproape 200 de ani, duhul său mare se ridică și sosește în Blajul întemeiat și menit de el cuib de lumină și izvor de conștiință românească, pentru a fi de față la prăsnuirea ce i-o închină neamul la împlinirea celui de al 250-lea an dela nașterea sa.

Sosește el, care cel dintâiu a afirmat cu dârzenie dacă în fața Staturilor celor Trei Națiuni privilegiate în Dieta din Sibiu, că: neamul său, ca cel mai vechiu pe aceste meleaguri, desprins din stâncile de cremene ale Carpaților și frământat din huma blagoslovită a acestui pământ mănos, are același drept la viață bisericească și națională ca și Ungurii, Sașii și Secuții, veniți mai târziu și mult mai puțini la număr ca el. A cerut cu hotărâre acest lucru și l-a pretins și Curții din Viena care se legase prin *diplome împărătești* să ridice și *plebea valahă* la rangul de oameni și să le dea dreptul închinăciunii publice în biserici recunoscute și ocrotite de Stat, iar

pe păstorii acestora să-i ridice din starea iobagilor de rând.

Scump a plătit această îndrăzneală marele vlădic, căci abia scăpat din mâna nobililor care voiau să-l arunce din etajul Dietei, este silit să-și tânjească viața în Roma, de unde dirijează un timp ridicarea marilor așezăminte de lumină, școlile din Blaj, la a căror împlinire silește pe împărăteasa *Maria Tereza* să verse daniile în bani, promise Lui.

Azi, stă ingenunchiat lângă Piatra Libertății și se desfătează de vederea atâtor urmași vednici în ostenele lor de împlinitori ai dreptății neamului.

Pe uriașa Câmpie a Libertății, unde mâni pioase au însemnat locul întrunirii cu o piatră rotundă, azi străjuesc bucățile aceleași pietre prinse în bloc de beton de mâna jertfelnicului *Moldovănuț*, care le-a adunat din noroiul în care fuseseră împrăștiate de cei ce credeau că astfel vor stârpi cu semnul și credința. Pe dealul din față străjuește *Crucea Ian-cului*.

La mulțimea celor 40.000 din ziua de 3/15 Mai 1848 s'a adăugat în cucernică tăcere mulțimea fără număr a neamului întreg.

Printre cărturarii înfrățiți cu gloata în lupte și suferințe trece

îngândurat dar cu fulgerele triumfului în ochi *Gh. Șincai*, celălalt crainic al dreptului nostru la viață națională, care prin dovezile adunate cu sânge din arhivele Romei a strigat dreptatea noastră peste lume și noroade. Chipul acestui „dumnezeesc cerșetor” azi pare luminat de biruința atâta timp întârziată. Glasul lui de îmbărbătare și muștrare răzbate ca tunetul în urechile norodului: *să nu-și uite de moșia strămoșească*.

Scuturând din capetele pletoase îi întăresc în credință *Horia* și *Cloșca*, care și-au plătit tributul greu.

Rândurile se deschid larg, capetele se ridică și privirile sorb lacome făptura uscățivă, tăiată parcă în bronz a celui ce se apropie și urcă pedestalul ridicat. E *Simion Bărnuțiu*, vestitorul dreptului la viață, independență și unire națională a întregului neam românesc. Evanghelia lui e ascultată cu sfântă reculegere.

Norodul murmură ca pe o rugăciune ultima parte a vorbirii: *Unirea Ardealului* (la trup străin) *pentru ei este viață și moarte pentru noi*.

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIAI”

Intoarcere depe front

In fața Caucazului

Dol „dizeri” — Hal să facem unu mic!

de Ion Colan

26 August 1942.
Nu se mai termină odată cu statul în Crimeea asta!

Obergefreiterul Iosef Müller din Breslau, Hindenburg Strasse 29 — și-a scris adresa cu plăvasu în carnetul meu, ca „suvenir” — e prim-amorez într-o trupă de operete germană.

Deocamdată nu-i decât obergefreiter, și încă cu aripi. Adică aviator.

Și-a terminat misiunea la Kras-

nodar, a scăpat teafăr, a pus bârzăunul la adăpost și a venit să mai stăm de vorbă, fiind oarecum vecini: el cu aerodromul la marginea satului Djellav, noi în sat.

Subțire băiat Müller ăsta și femenin de frumos.

Maiorul nostru scoate o sticlă de „3 stele”, cognac franțuzesc cumpărat cu 3 mărci dela cantina germană și:

— Noroc, Herr Müller!

— Heil, tom maior!

Paharele se duc până în dreptul

inimii, după ritual, cu gesturi pline de toată eleganța, toți la fel, privindu-ne în ochi o clipă și inclinând din cap, ca la „Romană” în figura a treia. Pe urmă dăm drumul conținutului pe gât, ca niște alcoolici ce suntem, iar ducem paharele în dreptul inimii, iar ne privim în ochi, iar mișcăm elegant din cap și punem paharele pe masă, încântați de isprava făcută.

*

Eu acasă nu prea beam, din două pricini. Mai întâiu fiindcă socru-meu este președintele Ligii împotriva alcoolului și nicotinei, devenită „Liga temperanței” și, ori cum, nu șade frumos ginereului să bea ca orice bețiv dela Obor.

Pricina a doua: Doctorii ziceau precum că aș avea ceva la stomac sau la duoden.

O fi, nu zic, dar de șase luni beau mereu. La început am băut de frig, mai târziu ca să-mi potolesc nervii, pe urmă de frică și la urmă de tot

INSTANTANEE

Filmul primăverii

Stau la geamul vagonului și priveșc afară. Pe dinaintea ochilor mel rulează cel mai superb film: filmul primăverii. Holde de mătășă și pajști înălțate în albastru întind un dans nebun. Căsuțe de cantonier, cu liliacii înfloriți, cu cănele legat la ușă și cloșca cu pui peștriți în ogradă, se fugăresc una pe alta zăpăcite parcă de atâta lumină, de-atâta parfum. Sburdă și stă-nile luând-o razna cu turmă și păstor cu tot și chiar biserică bătrână, biserică smerită se înșiră'n dans cu cimitirul ce străjuiește lângă ea. Ici un castan, un sfeșnic mare, așezat în templul naturii. Luminile-i sunt toate stinse. Pe semne slujba s'a terminat. Un măr împodobit ca un buchet e aruncat la geamul vagonului cu ciudă. A fost poate o nuntă în templu? Pentru ce mireasa și-a aruncat buchetul?

Și filmul se desfășoară mereu. Niciun tablou nu seamănă cu celălalt, nici cel de dimineață cu cel dela amiază, nici cel dela amiază cu cel de seară. Lucrează primăvara, clădește, țese. Mai ieri peisajul nu era decât un vast fond mândru pictat cu sepia. Pe alocuri câte un petec verde îl mai înviora și printre verzele cel tînăr puncte mici gălbui sau violete. Dar punctele acestea s'au înmulțit mereu. Odată, în zorii zilei, tu-fîșurile de porumbele la margine de drum, trezindu-se din somn la glasul unui sturz, și-au îmbrăcat cămașă albă. Pe la amiază apoi, un plersic însemnă o pată roz pe o coastă, iar a doua zi cireșii toți se umplură de omăt înmiresmat. Așa începe primăvara.

Un șir de vagoane roșii s'a rostogolit ca fulgerul pe lângă geam. Au rămas în urmă. De departe par niște boabe mari de coral înșirate la pieptul primăverii. Intrăm într'o gară. Un fluietat prelung vestește sosirea. Decor stâncos de-o parte și de alta, iar în vârful stâncilor pădure. Amurgul aprinde o candelă sus și privighetoarea, cu trifuli limpezi și timide își anunță concertul. Ascultând preludiul minunat m'am gândit la americanul care a venit în Europa, a parcurs deci mii de km. numai pentru ca să asculte un concert de privighetoare.

Ecat. Pitiș

Concertul George Enescu IN LOC DE CRONICĂ MUZICALĂ

de Lia Busuloceanu

Concertul din seara de 12 Mai, din sala „Astra“, al Maestrului George Enescu, mi-a amintit — din păcate numai prin contrast — de un concert al său pe care l-am auzit acum mai mulți ani la Paris. Mi-a amintit de mândria care-mi umplea sufletul la gândul că nesfârșitele ovații ale unui public atât de rezervat cum e cel parisian, erau trezite de un Român, de un om care n'a cerut niciodată nimic dela țara lui, dar care era cel mai elocvent și mai constant ambasador al ei peste hotare. Și mi-a mai amintit de indignarea care m'a cuprins la sfârșitul concertului, când am auzit pe un francez afirmând categoric că Georges Enescu e cel mai mare violonist francez. Astăzi sunt gata să recunosc că Francezul avea dreptate. Pentru chipul sârbătoresc cu care știau să-l primească, pentru smerenia cu care-l ascultau, Francezii îl meritau mai mult pe Enescu decât îl merităm unii din noi. Cred că în cel mai umil oraș al Franței, acest prinț al muzicii n'ar fi fost silit să dea un concert în condiții așa de primitive cum au fost cele care i l-au fost pregătite în seara de 12 Mai.

Publicul a venit târziu. Nicio mirare; pe afixe, concertul era anunțat la ora 20; pe bilete însă la ora 20,30. Confuzie inexplicabilă, care dela o vreme se repetă tot mai des în orașul nostru.

Intrarea era, ca de obicei, barată de numeros tineret care nu se'ndura să renunțe la bucuria de a-l auzi pe Maestrul Enescu, pentru prozaicul motiv că n'avea bani să plătească biletul de intrare. Cu o lăudabilă perseverență, au isbutit să convingă pe cerberii dela ușă că tinerescul lor entuziasm merita câteva zeci de bilete de favoare. Dar de ce li s'a dat drumul în sală tocmai în momentul când Maestrul apărea pe scenă? De ce nu se poate rezolva odată problema aceasta în mod civilizat, distribuindu-se din vreme un număr de bilete gratuite la diversele instituții de cultură ale orașului? Maestrul Enescu a fost nevoit să aștepte, cu vioara'n mână, până au intrat, până s'au așezat, până s'a potolit intru câțva rumoarea sălii. Zic intru câțva, fiindcă ușile au

In jurul portativului

rămas descuiate și întârziării au continuat să intre pe măsură ce veneau. Cei cu bun simț au așteptat lângă ușă prima pauză. Ceilalți au circulat nestingheriți de nimeni, căutându-și locurile. Scărțâit de ghetete, scărțâit de scaune scărțâit de dușumele, discuții mai mult sau mai puțin discrete, au format acompaniamentul primului număr din program. Al doilea număr s'a bucurat de aportul neprevăzut al unei conversații cu voce tare, în culise. Ultima parte a concertului a fost ritmată cu insistente contratimpuri de viguroase bocăneli de ciocan care se auzeau undeva spre intrare.

Cu legătura permanentă între aceste diverse sgomote s'a însărcinat galeria, populată de indivizi care n'au avut și nu vor avea probabil niciodată nimic de-aface cu muzica.

Dacă adăogăm la aceste impresii auditive pe cele vizuale produse de aspectul jerpelit al panourilor care îngreădeau scena rânjind prin zeci de găuri de toate mărimile, cu uși jupuite de vopsea ca niște trupuri mâncate de lepră, și la acestea pe cele olfactive gădilte de mirosul care răbufnea de undeva, vom avea o imagine a atmosferei în care un artist de valoarea lui George Enescu a fost silit să-și aducă prinosul pe altarul artei.

Cine poartă vina atâtor condamnabile neglijențe? Cei mai mulți învinuiesc clădirea. Dar câte luni sunt de când aceeași sală „Astra“ primea în haine sârbătorești orchestra Filarmonică din Berlin și ocrotea în aceleași bătrâne ziduri atmosfera de reculeasă evlavie a unei săli arhi-pline?

Impresarul unui asemenea concert este obligat să nu se gândească numai la partea materială, ci să ia toate măsurile ca atmosfera de sărbătoare muzicală să nu fie asasinată printr-o completă neglijare a unor amănunte de organizare, dezastruoase prin efectul lor.

Omul sfințește locul, zice cu drept cuvânt înțelepciunea populară. Dacă noi, pentru George Enescu nu suntem în stare să-l sfințim, pentru cine am face-o oare?

Predici în pastiu

Sălcile dela Ghimbav

În fața căsuței mele dela Ghimbav, unde fug adesea să găsec puțină liniște binefăcătoare de sat și ogor, să mă încânt cu perspectiva superbă a Bucegilor, Pietrii Cralului și Măgurii Codlei, să ascult cu vioara sau cu vreo carte bună în mână, curgerea lină a Ghimbășelului, în bătaia soarelui pe care-l vezi nestingherit de niciun obstacol — de când se ridică dela pământ până ce dispare sub orizont — a poposit în vara trecută un tren întreg al unui regiment ce trebuia să plece pe front. Polența, o insulă mică între 2 brațe ale Ghimbășelului, era parcă predestinată pentru un astfel de cantonament sub cerul liber. Mai bine de 6 săptămâni au durat pregătirile de plecare, soldații se adăposteau peste noapte în căruțe sub coviltire de pale împletite, iar caii stăteau cumiști legați de sălcile de pe țărmul apei. Comandantul, Lt. de rez. Cosma — un tânăr și înimos avocat dela Sighșoara, după cum am primit de curând știrea dureroasă, a căzut pe front. Dar nu de acest gol vreau să vorbesc pe care-l simt în suflet ori de câte ori văd între cei căzuți numele vreunul bun prieten, ce nu se mai poate reîntoarce din îndepărtatele stepe rusești.

Mi-aduc aminte ce pustie îmi părea livada după plecarea regimentului. Vieța amuțise cu totul, iarba distrusă, pământul pleșuv pretutindeni, sălcile complet roase de coaja lor de cal legată prea aproape de ele. Imi lipsea poezia căruțelor cu coviltir, nechezatul continuu al cailor, cuvântul blajin al soldaților adunați seara la povești în jurul unui foc de tabără, acel murmur necontenit de viață al unei colectivități ce se îngâna cu susurul Ghimbășelului. Pe de altă parte compătimeam poienița încântătoare și mă gândeam, câtă vreme îi va trebui ierbii să răsară din nou din pământul bătătorit ca în palmă, ce aspect va mai avea poienița cu niște sălcii bătrâne scorburoase și uscate complet?

Dar a venit primăvara cu puterea ei și o iară tânăra și frumoasă a acoperit din nou livada, fenomen la care mă așteptam. Dar nu mă așteptam de loc să simt în aer din nou parfumul florii de salcâm și lată acum pe toate sălcile mele, deși bătrâne, scorburoase și complet lipsite de coajă, frunza proaspătă, verde. Pomșorii fructiferi, abia ciupiti de un iepuraș la coaja lor, îi vezi a doua primăvară posomoriti și uscați.

Cîtsem undeva: Să fii tare ca un diamant și gîngăș ca o mamă. Nu prea înțelegeam bine axioma. Sălcile dela Ghimbav m'au lămurit. Să fii simțitor ca un pom rădător ori de câte ori trebuie să mîngâi o suferință; să plîngi cu cel ce plînge dar, ca salca dela Ghimbav, să nu te lași cutropit, să nu te dai bătut, să înflorești și înverzești din nou, și mereu cu capul sus, deși rânit adănc să-ți îndeplinești cu încăpățănare misiunea vieții până ce Domnul te chiamă la El.

Dr. M. Suciu-Siblanu

fiindcă pe front toată lumea bea. Bea când are, când are, ca neori nu-i nici apă.

Cum spuneam, or fi avut dreptate și doctorii, că d'aia învață carte până-și pierd vederea — ați observat ce mulți doctori poartă ochelari? — dar pe front, cu tot regimul *contra-indicat*, nu m'a durut stomacul decât de foame.

Bem noi, dar bea și Herr Obergefreiter Müller, ca un aviator. Bea și cântă, cântă și bea. A luat operetele la rând. Cum a terminat cu o cunoscută arie din „Casa cu trei fete“, îi trage o dușcă și începe cu „Votevodul Țiganilor“ și iar o dușcă. Și iar, și iar...

Noi ascultăm, bem și râdem de parcă'm fi în vilagiatură la Sovata.

Müller nu știe românește decât câteva porcării învățate la Brăila dela o croitoreasă Lili, pe care ne-o descrie prin gesturi sugestive, arătându-ne și cum se lățăia în mers.

Noi nu știm nemțește decât cu o foarte largă aproximație.

Da de înțeles ne înțelegem înfricoșat de bine.

Pistrilă a tușit, dregându-și glasul. Doctorul Ludu Remus mă calcă pe subt masă pe cismă:

— Fă-l praf, Pistrilă!

Adică pe Herr Müller să-l facă praf. Sublocotenentul Petre Pistrilă, de curând avansat, e prim-amorezul batalionului nostru. Când vrea Pistrilă să cânte, apoi cântă. Nu-i vorbă, cântă el și când nu vrea, la ordinul maiorului. Iar cum maiorul vrea în fiecare zi, Pistrilă se execută ca un pian automat din 1910.

E învățător într'un sat din Banat de pe Valea Almăjului, dar nu din Pârlișă, de unde este maiorul. Forma Pârlișă susținută de noi și Prillpești, mai a domnie, apărată de maior, mereu dă naștere la discuțiuni filologice:

— Mă iertați, Domnule maior, da noi ni-s vecini cu satele și să mă trăznească Dumnezeu dacă zice vrunu din sat dela noi Prillpești.

Pistrilă e însurat, are patru copii, de nu cinci, e băiat frumos și cântă bine.

Peste două luni o să ni-l ciuriască schijele unui Brandt în Caucaz. Dar cui îi pasă ce va fi mâne, ori peste două luni!

Ori peste-un ceas!

— Hai, Pistrilă, dă-i drumul!

Și-i zice una Pistrilă, de rămâne Herr Müller cu gura căscată.

— Schön! Wunderbar!

Nu s'ar fi spart petrecerea, dar nu mai aveam ce sugere. Și-apoi, ce-i prea mult nu-i sănătos nici chiar pe front.

Ne fotografiem, în chip de amintire (doctorul Ludu vrea neapărat o fotografie pe calul obergefreiterului) și ne despărțim, mai cântând odată, acum în cor, pe voci cam băute:

Vor der Kaserne,
Vor dem grossen Tor,
Stand eine Laterne
Und stăht Sie noch davor...

Hai să facem unu mic!

27 August 1942, „jour fix“ pentru poker.

Bani, berechet!

Ca să nu ne 'ncurcăm la socoteală, manevrăm cu boabe de fasole: bobul și marca, marca la cursul oficial de 60 lei.

Patru joacă, doi-trei chibițează.

Florian Diaconescu, comandantul transmisioniștilor noștri, făcut sublocotenent odată cu Pistrilă, joacă aglamiu, câștigă regulat, dar nimeni nu știe cum o potrivește de se scoală dela masă totdeauna în pierdere.

Avioane rusești sbârnaie pe deasupra.

Antiaerienele trag, nu se 'ncurcă. Nemții nu fac economie de munițiuni. Sunt Rata. Le cunoaștem după sgomotul înecat al motoarelor circulare:

— Vuum-vum, vuum-vum...

Sunt vreo șapte, numărate de sergentul Țânțaru. Are băiatul ăsta niște ochi!

O după amiază brașoveană cu Puiu Iancovescu

Despre valorile ardeleni la București. Teatrul românesc și străin, astăzi. Cazul Camil Petrescu sau înjurături ce consacră. Cinematograful — teatru în conservă.

cronica dramatică, alături de Carandino. Va putea ajunge un mare autor dramatic.

Dar Lucian Blaga sau Andrei Corceanu

Piese de lui Blaga sunt foarte interesante, dar nu stăruie, ceea ce înseamnă că nici el nu e un autor dramatic. În ce privește piesa „Pământ”, a lui Corceanu, gazetarii spun că e un foarte mare autor dramatic; autorii dramatici spun că e un foarte mare gazetar. Și unii și alții susțin că e un mare economist. Autor dramatic nu este cineva care a scris o singură piesă, ci 50 și toate bune. Capodopera lui Davilla-Vlaicu Vodă, n'a făcut niciodată din acesta un autor dramatic.

Cum priviți cazul Camil Petrescu

A înjura pe un om pe o pagină de gazetă înseamnă a-l consacra. Sunt de părerea lui Wilde: Să mă injure sau să mă laude — mi-e indiferent, numai să nu tacă. Totdeauna am preferat să fiu injurat pe opt coloane decât laudat în trei rânduri. Ce importanță are că d-l Camil Petrescu se consideră „Tata teatrelor”. D-l Toma Vlă-

descu, pornind se pare convins dela cuvântul — *nulitate* — așterne 8 coloane care îl consacră pe Camil. În ce privește „Mioara” nu mă pot pronunța fiindcă nu o cunosc. La avantpremieră a luat parte și Argezei iar recenta dimisie a acestuia dela „Dumineca” dovedește din plin indignarea...

Ceva despre filmul românesc

Filmul, un lucru ce nu m'a interesat niciodată și cred că nu mă va interesa. Pentru mine filmul este un teatru în conservă. Dovadă: după 50 de ani filmul s'a epuizat, după 2000 de ani noi abia ne naștem. Cred că nu poate exista comparație între carne, oase și celuloid. Voi juca de altfel o piesă împotriva cinematografului cu titlul: „Fac un film”. Dacă accept totuși ceva în cinematograful este regizorul. Actorii? Se scoală dela 5 și repetă: Totul între noi s'a sfârșit, de o mie de ori și când au spus-o mai prost atunci e mai bine, fiindcă atunci a căzut lumina cum trebuie. Nu cred decât în puterea teatrului: *Teatrocracia*.

Teatrul european de astăzi

Italia stă în fruntea tuturor țări-

lor. De altfel toată literatura dramatică de după războiu va avea la bază pirandellismul. Din Pirandello se va naște marea biruință a teatrului. Este interesant că la teatrul lui Boagaglia din Roma se joacă mult Oneill, acest imens Oneill — începând cu „Zeii din Munte” și sfârșind cu „Maimuța păroasă”. Tot italian este și cel mai mare autor de astăzi — Luigi Bornelli. „Impăratul” și „Cicerone” au obținut un formidabil succes.

Proiecte de viitor. Nu încap într'un interview. Imi fac proiectele cu 20 de ani înainte și știu precis ce voi face atunci. Mai cu seamă acum când ultimul horoscop făcut la București mi-a spus că voi muri peste 100 ani, de inimă. Nu te mira că-ți vorbesc, așa, fiindcă nimic nu e mai tânăr decât un actor bătrân și nimic mai bătrân decât un actor tânăr. Dacă n'aș cunoaște adevărul că în fiecare actor zace ratat un mare autor și viceversa, poate că m'aș apuca de scris o piesă cu titlul „Nu mai omorim”.

Considerații asupra spectacolelor din ultimii ani. Cele mai reușite sunt fără îndoială ale mele, iar dintre ale mele acelea care mi-au plăcut mie și n'au fost apreciate de public. Și aceasta fiindcă în cariera mea am întâlnit doi regizori: Paul Gusti și Ion Iancovescu. Restul îl ignorez. În ce privește „Jobenul fermecat” cred că e așa de bun că am dreptul să nu mă pronunț din modestia de a nu vorbi despre el.

Puiu Iancovescu a vorbit. A fost într'o după amiază brașoveană, un jubileu al inteligenței și o rostogolire a nervilor, ce se ridicau din vârstă în spre zarea pură a tinereții fără de moarte.

Pentru conf. Lucian Valea

Atunci când joacă sau vorbește Puiu Iancovescu, simți în locul distanței festive căldura intimă a apropiierilor. Scena și vieța, pentru acest boem aristocrat al teatrului nostru, sunt deopotrivă ocazii pe care inteligența lui le personalizează și le transfigurează atât de propriu până la a nu le mai recunoaște. Jocul lui Puiu e o avalanșă de suflet și de abia perceptibile nuanțe și insinuări. Spovedaniile sale nu seamănă întru nimic acelor pedante conferințe sau interviewuri date de către oamenii mari. El vorbește cald, deschis — cum ai povesti într'un cerc familiar. Nu renunță însă niciodată la o calitate: *intelligenza*.

Ceva despre tinerele talente ardeleni la București

Sunt într'adevăr remarcabile — răspunde Puiu. Unor nume ca Marieta Anca, Mimi Balta sau Maria Magda — trebuie să li se acorde toată importanța. E iarăși surprinzător faptul că toate vorbesc limba literară românească, fără accent transilvan, ceea ce n'au putut realiza oamenii politici ai Ardealului la Camera. Actrițele i-au întrecut cu mult.

Teatrul românesc astăzi

N'avem autori dramatici. Două genii se anunță la București. Unul dela Craiova, altul dela Iași. Alții nu cunosc. Singurul autor dramatic la noi este V. Eftimiu care a scris 50 de piese din care două-trei sunt bune de dat pe mâna actorilor. Dintre tineri totuși amintesc pe M. Ștefănescu, un foarte bun

Salus reipublicae

de
Aurel Marin

Fără îndoială că țara noastră, odată cu întreaga Europă și cu întreaga lume, trece, în vremea de față, prin transformări care sunt menite să-i schimbe fundamental structura existenței.

Este un timp critic al istoriei, din care cetitorul de obște cu greu poate desluși sensurile viitoare ale culturii și civilizației.

Încleștarea formidabilă de forțe tranșează antagonismul dintre două spiritualități ajunse la puncte de maximă toleranță.

Ar fi instructiv să insistăm asupra acestor termeni, de timp critic (pregătiri, consecințe), maximă toleranță, spre a evidenția scopurile și răspunderile.

Rezultatele, care sperăm a nu întârzia vor demonstra aceasta.

Și dacă este așa, e necesară o atitudine netă, tranșantă, în fața evenimentelor. Cine se lasă dominat, se prăbușește. Azi, mai mult ca oricând, se cere o coeziune morală perfectă. O înfrângere nu vine numai din lipsa mijloacelor materiale, a tancurilor și a avioanelor. Ea vine în modul cel mai sigur și cel mai repede atunci când

forța sufletească e în scădere.

Infrângerea unui luptător nu e niciodată în mâna sa, ci în sufletul său.

Cel care se dovedește tare din punct de vedere al moralului, acela va învinge.

O luptă gigantică, așa cum este războiul actual, este firesc să aibe fluctuațiuni, de o parte și de alta. E, mai ales, în ordinea normală a lucrurilor, atunci când avem de a face cu armate care luptă pe mai multe continente deodată.

Dar o cădere pe teren, o perturbare, nu trebuie să alarmeze.

După mici defecțiuni, apar victoriile mari, tocmai pentru că aceste defecțiuni pot fi exploatate mai târziu dacă ele nu fac parte dintr'un plan inițial conceput în acest mod.

Cel care sunt grăbiți să judece situația beligeranților uită că totul este pregătit pentru o desfășurare în timp și în spațiu.

Nu este timp de improvizațiuni, când e vorba de *soarta popoarelor*.

În acest caz, verificarea conștiințelor trebuie făcută scrupulos, spre a putea răspunde imperativului rămas valabil peste toate veacurile:

Salus reipublicae suprema lex!

„Gazeta Transilvaniei” acum 98 ani

Colonizări în Transilvania

„Unul dela Viena scrie Brașovenilor, că faimosul, în toată Europa prea învățatul (și bogatul) econom național Dr. List, care de curând meară și la Budapesta spre a sfătui și pe Unguri în unele altele, peste câteva luni va veni și la Săsimea de aici, ca să le dea sfat, cum să colonizeze pământul acesta cu Nemți mai mulți, cu a căror număr să se întărească și mai bine și mai sigur”.

Nr. 1. 1 Ian. 845. pg. 2.

Pentru conformitate I. Urcanu

La Wladislavowka, pe poziție, când eu nu mai găseam niciun păduche, („partizan”) pe cămașă, el mai dibuia încă cel puțin trei.

— Aștia-s de-ai tăi, măi Tânțarule!
— Da de unde! — se ferește sergentul — ai mei sunt transmisioniști: au receptoare la urechi. Ieri am găsit unu cât o vacă umflată de trifoiu. Ai dumneavoastră sunt mai indelicați.

*

În cisme rusești de juft, cu pantaloni de comisar sovietic — *amunțiile* dela Adschim-Uskaj din care am și eu o pereche — cu barbă de evreu galițian, apare foarte simpaticul doctor Ludu, decanul pockeriştilor subalterni din batalion.

— Hai să facem unu mic!
Unu mic, în formulă convențională, înseamnă un pocker la două boabe de fasole miza, (două mărci sau 120 de lei). Mic e un fel de-a vorbi, că după cinci tururi crește, să nu-i fie de diocbi, ca aluatul în troacă.

— Cine le face?

— Cine 'ntreabă.
— Dă-mi trei darabe.
— Tot trei.
— Două.
— Cip, deschiderea.
— Cer 5 boabe.
— Cu trei șeptari nu plătesc.
— Câte-ai luat?
— Ce-ți pasă!
— Perechi mici.
— Bune. Ia banii!
— Pas!
— Pas!
— Acu dau de trei ori.
— Ostenit.
— Deschide, mă, ce dracu!
— Hai, doctore, nu te mai răcăi în cioc!
— Bun, hai pe de trei ori!
— Pas parol.
— O boabă.
— Plus douăzeci! Plătești ori nu plătești?
— Nu!
— Păcat! Când am și eu doi nouari și-un șapte, nu merge nimeni.

— Ne-ai pus cioc, doctore.
— Da, să trăiți!
Asta începe dimineața și ține până noaptea târziu, luminați de murchi de lumânări sau de opaite de campanie, cu scurte intreruperi, când *Samalioții* dau drumul la bombe mai pe aproape. Atunci fețele se'tind, ochii se lungesc undeva în gol, auzul se ascute, calculăm distanța căderii după intensitatea detunăturii, nu zice nimeni nimic, iar când socotim că nu e *lată rău*, îl dăm înainte cu jocul. Doar Lighezan, ordonanța maiorului, contingent vechiu și lung cât o scară de pompieri, repetă de fiecare dată:
— Au, Doamne!
Uneori mai sună și telefonul dela comanda regimentului:
— Allo, doi, — adică batalionul doi — s'a tras o rachetă verde din direcția Kap-Syjuk. Ce-i?
Noi:
— Ce să fie? Iși încearcă locotenentul Pănoiu pistoalele de rachete. Sau!

De pretutindeni

Taxele europene de poștă și telegrame actualmente

Hotărârile dela Viena cu privire la asociația europeană a poștei și telegrafiei intră, începând de acum, în vigoare.

Toate taxele traficului poștal european au fost puse în concordanță cu taxele interne germane, printr'o decizie. Acestui acord, în afară de Germania, Albania, Bulgaria, Danemarca, Finlanda, Italia, Croația, Țările de jos, Norvegia, România și San Marino, s'au mai adăugat Slovacia și Ungaria. În traficul telegrafic, pentru o telegramă obișnuită din Germania într'una din țările pomenite, se va percepe o taxă de 15 pf. pentru un cuvânt.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

— Allo, doi! Atențiune! La noapte bolșevicii vor încerca o debarcare la Kap-Tarhan. Nu doarme nimeni! Ințeleș?

— Ințeleș. Nu doarme nimeni...
Transmitem ordinul prin telefon sau prin agenți călări, că suntem răspândiți pe vreo doisprezece kilometri pe litoralul mării de Azov.

De dormit nu dorm decât cei cărora li-i somn.

Noi în orice caz nu, că aveam treabă:

— Plus zece.
— Mai dați-mi și mie 30, domnule Maior.
— Plătit 30 și-mi mai dai 20.
— Plătesc, ca să văd cartea.
— Ful.
— De?
— De valeți.
— Regret. Coloare.

*
— Lighezene, ia taie tu un pepene
A făcut rost maiorul de vreo 25 de pepeni; el știe de unde.

DUMINEGA

„Venii și vedeți“

Toți se plâng astăzi — pe bună dreptate — că și-au pierdut rostul și drumul cel drept al vieții. În lumea satelor noastre, și mai mult în a celor ce locuiesc la orașe, întâlnești oameni îngroziți și speriați, care n-au cui să-și verse durerea și să-și spună focul. Și, Doamne, n-au fost de mult vremuri ca acum când bietul om să cadă zdrobit de sărăcie sau durere, sau să-și piardă atât de ușor cumpătul și să rătăcească drumul bătătorit al vieții.

Mulți sunt din rândul acestora, dar forfotesc pe străzi și în localuri, bărbați și mai cu seamă femei, care sfidează sărăcia și măresc durerea prin haina cea scumpă și atitudinea prea îndrăzneală.

Cu toții rămân, însă, străini, nepăsători și reci, departe de izvorul care dă viață și aduce sufletului mântuire.

Nu mai suntem orientați în viață, am pierdut drumul adevărat pentru că am rupt legătura cu cerul.

Cel ce vrea să afle cumpăna cuminte a vieții și să fie într'adevăr

om înțelept, acela să se apropie de Dumnezeu.

Nimic nu-ți luminează drumul vieții și te apropie de ceruri ca serviciul divin, sfânta Liturghie a bisericii. Prin ea, „unirea cu Dumnezeu — sâmburele vieții creștinești“ — se face într-o atmosferă atât de plăcută și caldă, în văzul tuturor.

Nu vei găsi nimic magic ori ușuratic în sfânta Liturghie, ci vei fi de față în clipa cea mai solemnă în care se desfășoară taina izbăvirii noastre și a Intrupării Mântuitorului nostru Isus Hristos, dela peștera din Vifleem până la muntele Maslinilor, dela Naștere până la slăvita Lui Înălțare.

De ești dreptcredincios și ai intrat cu gând curat în biserică, vei ieși încărcat de polenul harului ceresc și mulțumit că ai fost părtaș ospățului dumnezeesc al credinței creștinești. Altfel, departe de Mântuitorul, credința ta va rămânea steapă, iar viața ta fără rod creștinesc.

Ramura tăiată e moartă, nu primește seva care dă viață; „fără Mântuitorul nu poți face nimic“, zice cuvântul cel sfânt.

Însă, Doamne, câți sunt din cei ce iau parte la sfânta Liturghie ca la un ospăț străin; fără să înțeleagă ce dar mare și chemare sfântă se îmbeie ochilor noștri.

Mai mult; unii umblă forfota ca să aprindă lumânări și să se închine la icoane, în timp ce preotul îngemănă și se roagă, săvârșind în altă taină izbăvirii noastre din păcat și suferință.

Cultul creștin, atât de mare și bogat în daruri cerești, nu mai înrațește decât foarte puțin asupra creștinului.

Se arată apoi nemulțumirea: e prea lung, ... și, în loc să te întorci acasă mai senin, bun și întărit în credință, te poticnești în gânduri necredincioase.

Dimpotrivă, dacă ascuți cu evlavie rugăciunea din biserică, deslușești înțelesul adânc și chemarea lui sfântă, împăcat cu sine însuși, cu Dumnezeu și cu oamenii.

Pr. Ioan Scurtu

Strigături basarabene

Nu te uita leli hâi
Că ni-s bernevecii răi;
Are mama două oi
Și ni-o face alții noi.

Frunză verde lemn de tel
Leagă-ți gura măi Andrei,
Joacă măi și taci din gură
Că n'ai spus o vorbă bună.

Câte fete cu cojoc
Toate-așteaptă să le joc,
Cine dracu le-o juca
Că-s bătrâne ca mama.

Câte fete cu cheptare
Toate-s strâmbă de chicioare,
Numai mândruțița mea
E dreaptă ca secera.

Fata mamei ce-i smolită
Coace ghine la 'nvărtită
Ș'o dă toată pe la mătă
Ca să n'o tragem de gâtă.

Culese de: M. Postolache

Fumul de țigară miroase acru. Și-i des ca ceața dela Londra, își dă cu părerea Diaconescu.

— Cin' ți-a spus că la Londra e ceață?

— Nu mi-a spus nimeni, da am citit eu undeva.

— Fugi, mă, că te lauzi. Tu nu citești decât cărțile de poker.

— Ieșim la aer. Trebuie să fie unu noaptea. Umbrele santinelor se proiectează pe cer.

— Aveți grijă, mă băieți, face maiorul de după un zid. Cum auziți ceva, dați alarma.

Pe urmă se duce fiecare la culcușul lui.

Și nici somnul nu mai e ca cel de-acasă.

Printru stele continuă toată noaptea: — Vuuum-vum, vuuum-vum.

Apoi:

— Fiilu... Bum!

Înainte de culcare, mai scrii o carte poștală acasă:

— Dragii mei, aici la noi e liniște...

Eroii noștri

Dârste

Alexe Stirbu

soldat

Feciorul lui Alexe și al Mariei Stirbu s'a născut la 14 Februarie 1913

De tată era orfan.

Nu era nici căsătorit și nu avea nici avere. Din croitorie n'a putut să-și facă.

Concentrat încă din 1939, a plecat pe front odată cu regimentul lui de infanterie din Brașov.

Câteva răni de armă în regiunea inimii, i-au fost destul ca să moară în ziua de 27 Iulie 1941, undeva în Ucraina, unde este și înmormântat.

Unde?

Deocamdată nu se știe.

Și soldatul Stirbu nu avea decât 28 de ani.

Lângă „Piatra Libertății“

de I. Bozdog

Continuarea din pagina 1-a

Mulțimea, cu ochii țintă spre Andrei Mureșianu, înalță spre ceruri cucernică rugă: „Acum ori niciodată...“ În mulțime se zăresc cete de voinici și preoți cu crucile ridicate spre mângăierea norodului. La apropierea craiului munților, Avram Iancu, care-i trece în revistă, se înalță ca brazii, iar în mâinile lor strălucesc coase și lănci ascuțite. sunt gata să îndeplinească porunca:

„Preoți cu crucea'n frunte....“

Chipurile întregii mulțimi sunt brazdate de multe frământări și suferințe. Câți s'au prefăcut una cu glia pe care cu atâta dragoste

au apărât-o și au desrobit-o?! Se întreabă acum totuși îngrijorați: Cum se poate, Doamne, ca bună-tatea Ta să lase să se întunece vreodată dreptatea neamului nostru de atâtea ori încercat?

Prin văzduh se aude porunca Memorandiștilor: Dreptatea unui neam nu se cerșește, ea se cerește!

Și imensa mulțime, întregul neam românesc, înțelegând glasul dumnezeesc, îmbrățișată în aceeași simțire și voință rostește sfântul și cutremurătorul jurământ:

„Murim mai bine'n luptă cu glorie deplină....“

106 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI“

Din lumea largă

Cum s'a născut orariul de vară

În noaptea dela 28—29 Martie a intrat în vigoare, în Germania, orariul de vară.

De unde provine ideea orariului de vară? Adevăratul autor al acestei idei a rămas necunoscut. Se presupune că, învățatul olandez Hubricht s'a inspirat dintr'un articol de ziar în sensul acesta. Încercările făcute de el au întâmpinat doar zâmbete ironice. Și alți fanteziști s'au ocupat cu această idee, dar tot fără succes. Acum 50 de ani, câteva mici state din America de sud, au încercat să introducă orariul de vară, dar fără niciun succes. Încercările făcute în 1907, în Anglia, au dat greș din cauza atitudinii conservative din Camera Lorzilor. Se spune că lorzilor le-a fost frică că vor fi nevoiți să se lipsească de obișnuita lor oră, petrecută în fiecare seară în fața căminului.

Deși în împrejurări curioase, Germania a fost prima țară care a introdus orariul de vară. O fabrică de ciocolată adăogase un memoriu întocmit înainte de războiu, cu 120.000 de iscălituri care cereau introducerea orariului de vară. Un saxon din Hameln și-a însușit ideea fabricii de Ciocolată și a bombardat toate autoritățile cu cereri în direcția aceasta. Într'o zi, primarul general de aturci al orașului Breslau, a supus planul său Consiliului Federal, care l-a aprobat în Martie 1916, și începând din acest an, există în Germania orariul de vară. (UTA).

Un dar demn de amintit al Cancelariei Führerului a dat posibilitatea unui mare număr de țărânci bolnave de reumatism să caute vindecare în băile mondiale Badgastein și Baden de lângă Viena. Continuarea lucrului acasă este asigurată prin ajutorul comunității. pe toată durata curei

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra“ Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

„Gazeta Transilvaniei“ acum 98 ani

Legăturile sufletești între Români
Premii pentru poezii populare

„Dela Redacție.

Arătăm cu plăcere, că D-l Spătar K. dela Moldavia trimise încoace *doi galbeni* împ. spre a se da de către noi drept premiu pentru o pereche de cele mai bune poezii sau cântece populare ce ni s'ar înfățișa spre tipărire. Se cere ca poeziile să fie scoase de-a-dreptul din vieaja poporului român, ferite de orice trivialitate și răspunzătoare întru toate atributelor poeziei populare. Noi mulțumim D-lui K. în numele popularității.

Nimic anonim nu se primește la
Gazeta

Încă odată mai declarăm, că articole acărora autori voiesc a rămânea necunoscuți și în ochii Redacției nici decum nu putem tipări.

Nr. 11. 5. II. 845. pg. 41.

Gazeta urmărește tot ce se scrie
despre Români

Motivând importanța „Cronicei“ sau revista presei străine, scrie :
„Între nescari cugete, cum sunt aceste din urmă, învățând eu foile Gazetei, și dând peste vreun articol atinător de românie, cu câtă sete, și dacă e ieșit din condeiul și inima vrenunii Român, cu câtă bucurie îl citesc, lesne îmi va crede oricine; fie că asemenea articole, sunt decopii după ideile unor străini, cu ghimpuri, usturoși, sau care ne aruncă spuză în ochi, ar trebui să ne învețe a ne cunoaște mai bine pre noi înșine, a ne îndrepta smintele, pentru care suntem de batjocură, iară de sunt originali, tocmai și nerăspunzători gustului tuturor, mie mi se văd de cel mai mare preț, ca cei ce sunt marturi ai vieții naționale“.

Nr. 14. 15. II. 845. pg. 54.

„Revistă de jurnale

„Tot *Curierul* scutură binișor rochile cele lungi ce vor să acopere picioarele mari și corsetele care se opintesc să ascundă trupurile cele pocite, diforme, giligane sau gârboave sau prea groase sau oricum rău făcute, ca să nu le cunoști de cele frumoase, bine făcute și grațioase; măcar să crepe dracu și rochile lungi tot lasă a se vedea piciorul din când în când și corsetele măcar de fier să fie, tot nu apropie osul la os“.

Despre gazetele ungurești

din Cluj putem zice și astădată presie tot numai atâta, că cele două politice pe zi ce merge se fac tot mai patriotic-naționale maghiare; dar ceva idei cu totul nou nu prea pot aduce în publicul cel mai bătrân; *Vasárnap* *Ujság* când nu este înțehit de unii scriitori luți și ambițioși, știe alege cu tact prea bun materiile ce publică, iar cvintesențiile sale politice din urmă sunt adeseori picante. *Nemzet* *társalkodó* și *Hon és Külföld* pare-ni-se că luură pe o vreme tendințe generale.

Gazetele nemțești

Cele din Sibiu păzesc mai mult tonul didactic. Articolul „Die Pfarrerwahl“ ne place; iar critica d-lui I. Cassel îndreptată anume asupra greșitei păreri a d-lui Schuller de a deduce partea cea mai mare a limbii române din greacă, slavonă și germană, ne apucă pe dinainte, căci materia merită o scărmanare serioasă din partea noastră chiar. Foile nemțești din Brașov purced în cunoscutul lor ton presărat cu satiră (vezi *Satellit* și *Blätter* de o lună încoace).

Nr. 37. 7 Mai 845. pg. 147.

Pentru conformitate I. Urcanul

Plățile prin C.E.C.

Un procedeu rapid, comod și ieftin de
remitere a banilor

Atât particularii, dar mai ales oamenii de afaceri, întreprinderile comerciale și industriale, cooperativele, sunt obligați prin natura afacerilor lor, să facă numeroase plăți, fie în aceeași localitate, fie prin remiteri sau transport de bani, dela o localitate la alta.

Achitarea facturilor, a primelor de asigurare, a salariilor, a cotizațiilor, a onorariilor, a abonamentelor de orice fel, constituiesc numai câteva din variatele posibilități curente de plată, care necesită deplasarea unor cantități însemnate de numerar.

Din această mișcare efectivă a banilor, cât și din faptul că foarte multe remiteri se fac în alte localități, rezultă cheltuieli mari, griji, pierdere de timp și riscuri, pe care oricine și le poate imagina. De aceea s'au căutat modalități, care să înlesnească efectuarea plăților, în condiții superioare de siguranță, de rezeziune și de comoditate.

Sistemul popular, care răspunde pe deplin acestor deziderate, este procedeu plăților prin C.E.C.

Prin simpla completare a unei foi dintr'un carnet de cecuri, o persoană, care și-a deschis un cont la C.E.C., poate să dispună orice plată, în orice localitate, prezentând sau expedind, prin poștă, cecul completat, la Centrala din București sau la sucursala C.E.C.-ului, care-l ține contul.

Un număr de 1500 oficii poștale, de pe întreg cuprinsul țării, îndeplinesc acest serviciu.

Remiterile se fac cu cea mai mare rezeziune, putându-se efectua chiar în mod telegrafic. În comunele urbane se pot plăti, cu un singur cec, sume până la două milioane lei, iar în comunele rurale, până la cincisutemii lei.

Plata prin C.E.C. este în același timp foarte comodă, fiind efectuată la domiciliul beneficiarului.

În sfârșit, remiterile prin C.E.C. sunt foarte ieftine. Taxele ce se percep sunt atât de scăzute încât ele se situ-

ază mult sub tarifele tuturor instituțiilor publice sau private, care fac remiteri de numerar.

De remarcat, că C.E.C.-ul este poate singura instituție, care nu a majorat tarifele sale. Începând din anul 1933, când s'a inaugurat serviciul de cecuri, taxele și comisioanele nu au suferit nicio modificare. Ele s'au menținut neschimbate, chiar și în ultimii doi ani de sporire generală a prețurilor și a tarifelor. Prin tariful său extrem de ieftin, C.E.C.-ul urmărește scopul de a populariza serviciile sale utile, în masele largi ale poporului.

La o remitere de 10.000 lei se plătește de către remitent o taxă fixă de 3 lei plus un comision de jumătate la mie, adică în total 8 lei. Beneficiarul, la rândul său, plătește o taxă în sumă de lei 22, pentru plata la domiciliu.

Este evident că, la un tarif atât de redus, nu lucrează nicio altă instituție publică sau privată, pentru remiteri de bani.

Cât de important este serviciul de plăți prin C.E.C. se poate constata și din faptul că însuși Statul a adoptat acest mijloc pentru două mari categorii de plăți în numerar și anume: plata pensiilor militare din București și plata pensiilor din Asigurările Sociale din toată țara, care se fac la domiciliul beneficiarului.

Pentru toate aceste operațiuni din conturile de cec, Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale ține o contabilitate riguros exactă, remițând titularilor extrase de cont explicative, indiferent dacă titularul este o instituție sau un simplu particular.

Aplicarea pe o scară din ce în ce mai întinsă a sistemului de plăți prin C.E.C., constituie un bun prilej de ordonată gospodărie, pentru interesele particularilor. Iar pe plan public, se încadrează în sistemul de organizare și de modernizare al vieții de Stat, prin care ne crolm drumul spre progres.

în LUMEA
Burgă

Bulgarii la Viena

Colonia bulgară „Rodina“ (Patria) din Viena, care a fost înființată acum un an, a ținut la 4 Aprilie prima ei adunare anuală, care a devenit o manifestare caldă a amicitiei și colaborării germano-bulgare, ca și a voinței naționale a comerțanților, grădinarilor, academicienilor, lucrătorilor, studenților și bărbaților cu profesii libere, care sunt reuniți într'însa. Cu aclamațiuni furtunoase a fost ratificate deciziile președintelui din anul trecut, de a numi președinte de onoare pe SS-Obergruppenführerul dr. Kaltenbrunner, pe vice-Gauleiterul Scharitzer și pe președintele societății germano-bulgare consilierul comunal Blaschke, ca membri de onoare ai coloniei. Așa au onorat Bulgarii pe bărbații vieții oficiale, care au merite speciale față de poporul și colonia lor.

Adunarea anuală a fixat apol normele viitorului program de muncă și a ales cu unanimitate de voturi pe consulul general dr. Hodjeff ca președinte al coloniei. Va fi una din măsurile cele mai de seamă ale noului prezidiu de a lucra în Viena pentru o adâncire a relațiilor germano-bulgare și de a reprezenta interesele membrilor coloniei.

Producția de film germană

Asupra dezvoltării ramurii germane a filmului se fac cunoscute noi date cu privire la marea avânt cultural și economic pe care l-a luat această nouă artă în Germania. Însemnătatea faptului e că în 1942 numărul spectatorilor de cinematografe a sporit la 1 miliard. Numărul cinematografelor s'a ridicat în ultimul timp la 7.000 de întreprinderi cu 3 milioane de locuri, dela cifra de 4938 întreprinderi cu numai 2,2 milioane locuri.

În toată Europa centrală, în afară de Germania, se găsesc 18.000 de cinematografe cu aproximativ 8,3 milioane de locuri. Interesante sunt și realizările pe piața europeană a filmului, care a luat o altă înfățișare prin excluderea filmelor americane. Pentru noua ordine a acestei pieți a filmului, merită toată lauda camera internațională a filmului. Ea s'a ocupat mai ales cu asigurarea unei producții anuale de 300 de filme lungi pentru cinematografele europene și aceasta mai ales după micșorarea supraproducției de mai înainte.

Mica
publicitate

Inginer cu practică pentru conducerea atelierului mecanic și instal. de forță caută Soc. Letea Fabrica de Hârtie Zărnești jud. Brașov. Oferte scrise cu referințe.

Românească se caută de industrie alimentară pentru reclamă în Brașov. Ofertele cu fotografie se vor trimite la redacția ziarului subț „Retribuție bună“.

Ministerul Justiției
Direcțiunea Judiciară

Publicațiune

D-l Artur, Iulius E. Velter domiciliat în Brașov, Piața G-ral Berthelot No. 1 a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 alin. . . . numele său patronimic de Velter în acela de Veleanu, spre a se numi Artur, Iulius Veleanu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința aceluia care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. II al zisului articol și de art. 3 din Legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936-

S'a deschis

MAGAZINUL ROMANESC
str. Regina Maria 48 (fostă str. Neagră)

LANTEX

stofe,
măfășuri,
tricotaje,

clorapi,
pânzefuri
etc.

Telet. 2905 **Lila Măzgăreanu** Telet. 2905

TIPOGRAFIA

„ASTRA“

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA“)

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Vasile Lazarovici Brașov	Lei 500
Dumitru Marcea jun. Brașov	1000
Ing Bujor Măzgăreanu, Brașov	500
Nicolae Săcăreanu, Artist Opera Română București	500
Vasile Bărbieru, preot, București	500
Institutul Central de statistică București	Lei 1170

7%, reducere la achitarea impozitului

Se aduce la cunoștință tuturor contribuabililor care achită impozitele prevăzute în roluri — afară de taxa de brevete și automobile — că, în primul trimestru beneficiază de 7% reducere, iar cei care achită impozitul aferent unui trimestru în primele 45 de zile beneficiază de reducere de 5%, în conformitate cu art. 190 din codul de procedură.

Cine e obligat la plata cifrei de afaceri

Prin noua lege a cifrei de afaceri sunt obligați la plata impozitului de cifra de afaceri, toți meseriașii, fiind scutiți numai cei care fac reparații, fără ajutorul forței motrice și nu folosesc mai mult de 2 lucrători calificați sau calfe și maximum 3 ucenici. Toți cei ce nu se bucură de scutire sunt obligați la ținerea registrului special ce urmează a fi vizat de Administrația Financiară, iar plata se face în primele 10 zile ale lunii următoare.

Aceleași dispozițiuni trebuie să le îndeplinească și meseriașii din comunele rurale.

Toate cooperativele plătesc deasemenea cifra de afaceri.

Timbrarea registrelor comerciale

Prin modificarea adusă legii timbrului la 1 Aprilie 1943, registrele comerciale trebuie timbrate cu 20 lei fila, astfel că până la 31 Mai 1943 toate întreprinderile comerciale și industriale trebuie să vizeze registrele cu diferența de 10 lei fila, întrucât după acea dată, în urma verificărilor ce se vor face, se vor aplica sancțiuni celor ce nu vor fi în regulă.

Farmacii de serviciu

Intre 15—22 Mai fac serviciu în timpul prânzului, precum și duminică farmaciile subsemnate, care în cazuri urgente eliberează medicamente și noaptea: Neustädter Eugen, „La Ingerul Păzitor” Centru, Piața Libertății No. 5 și Kugler Rudolf, „La Hygiea”, Brașov-vechiu, Str. Lungă No. 73.

Teatrele. Miercuri, 19 Mai se va reprezenta în sala „Astra” în matineu la ora 4 și seara, la ora 8.30 precis, celebra comedie BOBIȚA de Jean de Letraz cu G. Timică, Vasiliu-Birlic și Silvia Dumitrescu.

Bilete la agenția teatrală Maria Băcilă.

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

Aspecte politice

Călătoria făcută de către Generalisimul Franco prin Sudul Spaniei, a constituit un prilej de a lămuri populația spaniolă asupra felului cum trebuie privite realitățile din punctul de vedere al securității statului iberic.

Politica spaniolă se inspiră din următoarele trei idei: *Dumnezeu, Patrie și Justiție*. Această politică nu s'a schimbat de loc, dela venirea la putere a mișcării falangiste. Conducătorul spaniol a precizat că bolșevismul așteaptă momentul prielnic pentru a distruge civilizația europeană distrugând tot ce este scump Spaniei. Dar Spania stă în mijlocul conflagrației cu fermitate, unită și puternică, pentru a porni la luptă împotriva acelor ce vor să atenteze la viața ei.

În același discurs, Caudillo a dezvoltat și diferite idei cu privire la oportunitatea păcii, în sensul și felul cum a vorbit mai înainte cu câțva timp contele Jordana, ministrul afacerilor străine.

Pasagiul acesta a fost sesizat atât la Berlin, cât și în cercurile competente anglo-americane. Reacțiunea Berlinului a fost promptă iar răspunsul ferm. Germania și aliații ei vor continua lupta fără niciun compromis împotriva bolșevismului și a tuturor celor ce vor să trădeze Europa și să o vândă bolșevismului. La Londra, a luat cuvântul d-l Eden, într-o adunare a Camerei Comunelor, vorbind principial în numele guvernului englez. El a respins posibilitatea terminării războiului prin intermediul vreunui din puterile nebeligerante și s'a referit în acest scop la discursul ținut de șeful statului spaniol. În același timp, d-l Eden a ținut să sublinieze că față de această problemă, Statele Unite ale Americii au avut aceeași atitudine.

Vizita d-lui Churchill la Washington

D-l Churchill, primul ministru al Mării Britanii, însoțit de câțiva miniștri și șefi militari a sosit la Washington cu scopul de a avea o nouă întrevedere cu președintele Roosevelt.

Sosirea d-lui Churchill la Washington n'a surprins deloc cercurile germane. Se subliniază că nu trebuie ținut seamă de dorința anglo-saxonă de a da acestei întâlniri caracterul unei întrevederi hotărâtoare de ordin militar. Esențialul întrevederilor dela Washington pare că îl constituie sistematica lipsă a lui Stalin dela astfel de întruniri. Probabil la Washington se va discuta mai mult asupra împăcării pretențiilor Moscovei cu prevederile generoase ale Chartei

Atlantului. În consecință va fi reluată în discuție dorința de a putea avea o întrevedere în trei, cu Stalin. În această privință sunt menționate ca semnificative cuvintele d-lui Churchill, dintr-o declarație recentă, unde spunea: „Nu avem dreptul să ne desbinăm și nici dreptul de a dormi pe laurii noștri”.

Informațiile din sursă americană reproduse la Berlin, arată că d-ni Roosevelt și Churchill au examinat chestiuni cu caracter militar și politic, iar printre problemele militare ar fi fost și aceea a „invadării” Europei, precum și posibilitatea unei acțiuni sporite împotriva Japoniei. Aceleași surse referindu-se la consfăturile dela Casablanca, afirmă că „este lipsită de interes orice ofensivă de pace, care nu s'ar baza pe o capitulare necondiționată”.

Congresul pan-slavist dela Moscova

Congresul pan-slavist, amintit în comentariul german, a fost una din manifestările importante din săptămâna aceasta.

Acest congres intenționează să adreseze un apel către Slavii din lumea întreagă și din cuvântările ținute până acum se definește ca un instrument al tendințelor imperialiste sovieto-ruse, după cum indică redactorul diplomatic al agenției oficiale germane. Toate aceste cuvântări au eliminat printr-o gloriificare a lui Stalin, care a fost proclamat protectorul lumii slave. Ca atare, congresul, a adoptat lozinca: „Unirea Slavilor de toate profesiunile și credințele într'un singur popor”.

Sunt menționate îndemnurile adresate Polonezilor de a rupe legăturile cu acei care, după cum s'a spus, au trădat poporul polonez. În felul acesta, Stalin a rupt-o definitiv cu foștii protejați ai Angliei și Statelor Unite.

Sunt menționate și uneltrile bolșevice în Bulgaria, unde s'au manifestat printr'o serie de acte ucigașe cu caracter politic.

Un congres similar pan-slavist s'a ținut la Montevideo, de puțină vreme, și au adresat mesagii respectuase d-lui Roosevelt. Congresul își închipuie că va obține adeziunea președintelui Statelor Unite, ca regiunile locuite de Slavi, ori care ar fi ele, să intre în sfera de influență bolșevică. „Pravda”, organul oficial al guvernului sovietic, într'un editorial închinat acestui congres, anunță că: „A venit clipa când toată lumea slavă trebuie să ia armele în mână, sub comanda lui Stalin”.

de Mardare Mateescu

Conferință britanică în Orientul apropiat

La Cairo a început în primele zile ale săptămânii o conferință a reprezentanților diplomați și a comandanților militari ai Marii Britanii din toate țările Orientului apropiat și Orientului mijlociu.

Din primele discuțiuni, s'a stabilit că aliații au economisit un tonaj de un milion tone, într'un singur an, prin economisirea transporturilor alimentare spre Orientul apropiat și mediu. În felul acesta se explică reprimarea sângeroasă a dezordinelor din Teheran și Damasc, care puteau fi potolite prin majorarea rațiilor de hrană.

În anul viitor aliații intenționează să sporească și mai mult transporturile de soldați în aceste regiuni, dar nu și transporturile alimentare. Deși problema aprovizionării este atât de importantă, este problematică dacă această conferință se va ocupa numai de chestiuni de aprovizionare. Se menționează ca un fapt interesant, amănuntul că Americanii n'au fost invitați nici de data aceasta la consfătuiri.

Situația pe fronturi

Frontul din răsărit

Pe acest front, s'ar putea spune că, domnește o stare de acalmie, dacă nu s'ar înregistra ciocniri de prea puțină importanță, în diferite spații ale frontului. Liniștea din sectorul Cubanului se datorește epuizării momentane a resurselor sovietice. Sunt de prevăzut prea puține schimbări ale situației, în cele câteva zile următoare.

Luptele din Tunisia s'au sfârșit

Misiunea de împiedecare a inamicului a fost împlinită cu prisosință. Unitățile italo-germane au înțeles să ducă rezistența până la ultima limită.

În consecință, parlamentarii trimiși de Englezi pentru a negocia predarea, s'au întors cu răspunsul că soldații italieni și germani vor rezista până la moarte. Și în adevăr, bravii ostași au luptat până la ultima limită. Ei n'au părăsit lupta decât în momentul în care ultima posibilitate de rezistență le-a fost smulsa de superioritatea forțelor anglo-americane.

Fuehrerul Adolf Hitler a trimis un mesagiu de recunoștință generalului Armin și trupelor de sub comanda sa.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200